

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 120 Lei
Pe jumătate
de an . . . 60 Lei
Exemplarul . . . 3 Lei

ROMÂNUL

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL ȚĂRĂNESC ARAD

REDACȚIA
și
ADMINISTRAȚIA
ARAD
Strada Horia No. 2.
(Clubul Partidului
Național Țărănesc)

Bugetul anului 1930 și impozitele

Am anunțat în numărul trecut al ziarului nostru că la Ministerul de Finanțe s'au început lucrările în vederea întocmirii bugetului pe anul 1930. D. ministru V. Madgearu, care deține în terimatul finanțelor intenționează să facă un buget real și echibrat, fixând cifrele pe venitele reale ce le poate avea statul și trecând cheltuieli absolute utile.

Dat fiind că prin reducerea numărului funcționarilor, prin raderea cheltuielilor inutile, prin sistarea sinecurilor s'au redus simțitor cheltuielile generale ale statului, țara nu va mai fi împovărată cu noi impozite. Noul buget va fi unicul buget care nu mărește sarcinile contribuabililor dela anul ce trece la anul ce vine.

Protecția muncitorilor români.

Ministerul muncii a dat un ordin în urma căruia întreprinderile, fiind nevoite să și reducă numărul muncitorilor din motive bugetare, vor concedia mai înainte muncitorii străini și numai după aceasta vor urma să licențieze și pe cei români. Totastfel noile angajări de muncitori se vor face luând muncitori din țară și numai dacă caracterul special al întreprinderii pretind se vor putea importa muncitori străini.

Toate schimbările provenite în întreprinderi, în legătură cu concedierea vechilor muncitori și angajarea de noi muncitori, se vor comunica inspectorilor telor muncii.

Pensionări în masă

În vederea reducerii cheltuielilor statului, guvernul a pus în aplicare legea funcționarilor, pensionând pe aceia cari au împlinit vârsta de 57 ani sau au 30 ani de serviciu. Locurile funcționarilor pensionați nu se vor completa cu noi numiri numai în caz că aceasta va fi reclamată de bunul mers al lucrărilor autorității respective. Aceste noi numiri se vor face din stocul de funcționari rămași în funcțiuni dacă pregătirile lor îi predestină să o cupe demnitățile rămase vacante.

Noul guvern al Franței s'a constituit.

Senatorul Clemantel neputând să constituie un guvern, și-a depus mandatul. Președintele republicii d. Doumergue a însărcinat cu formarea guvernului pe d. Tardieu. Acesta a reușit să câștige pentru viitoarea sa operă colaborarea câtorva bărbați de stat cari vor forma guvernul său. Este de remarcat că d. Briand va lua și în guvernul d. Tardieu portofoliul externelor.

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
Tineri Români, înscrieți-vă în
roata voștrilor!

Supărările lor

Jurnalisticul din orice stofă ar fi el are menirea, să vegheze asupra onestității cetățenilor și autorităților, să păzească aceasta onestitate, să țină sub privirea sa pe fiecare factor al organizației de stat, să țină contact între conducători și conduși, să comunice cu cetătorii, care sunt cetățenii țării, orice eveniment în conducerea statului, orice mișcare de ordin social, cultural și economic, cari ar putea avea repercursiuni directe sau indirecte, asupra statului moral, social sau economic al lor. Trebuie să spună adevărul! Chiar dacă riscă să piardă simpatii și să câștige dușmani, el trebuie să se achite de sarcina pe care a luat-o asupra sa în momentul în care a pus mâna pe condei.

Dacă împrejurările pretind ca jurnalistul să vânture în public anumite chestiuni cari se cer a fi cunoscute, găsește că este bine să se lase la aprecierea lui modul în care va înfățișa cetătorului chestiunile ce-l interesează. Ori ce ton va întrebuința însă, din cele relatate de dânsul trebuie să se desprindă purul adevăr.

Jurnalisticul însă nu este în totdeauna numai o simplă mașină de înregistrat întâmplări și evenimente, poate fi, în calitatea sa de cetățean, și el însăși interesat. Și, atunci, este prea evident, expresiunile pe cari le va întrebuința, nu vor fi alese din limbajul de flori a celor îndrăgostiți. Chiar fără a face digresiune asupra unei pretense sensibilități a jurnalistului, el este sensibil prin însăși sensibilitatea marelui public, care se vede nedreptățit, îndus în eroare sau chiar jefuit, și pe care jurnalistul îl urmă-

rește în toate mișcările sale.

Nu tăgăduim, există și jurnalistică de șantaj, precum și jurnaliști de rea credință. Nu ne identificăm însă cu aceștia.

Noi urmărim îndreptarea marurilor, vrem echilibru social, vrem echitate între diferitele categorii sociale, după proporțiile pe cari însăși natura fixează, vrem să vedem o solidaritate între diferiții factori creatori, vrem să se creeze opere armonice născute din aceeași dorință. Nu persecutăm, nu urâm pe nimănui, dar chemăm la ordine pe aceia cari sunt împotriva ordinii create. Această ordine este aceea a muncii, care nu cunoaște privilegiu.

Această ordine este crezul nostru și vom veghea ca oricine care s'a angajat față de obște să se achite de angajamentul său, fără să aducă prejudicii și fără să știrbească prestigiul autorității în slujba căreia s'ar afla. Nu crățăm pe nimenea, căci deviza noastră este primenirea societății de astăzi, infectată de setea banului și de arzătoarea dorință de îmbogățire fără muncă. Banul statului este banul nostru, este câștigat prin trudnice sfărțări și dat cu scopuri bine determinate. Cel ce păgubește statul ne păgubește pe noi, cetățenii, iar noi, la rândul nostru, vom lovi fără milă în acela care nu crăță avutul nostru.

Nimic în lumea aceasta nu ne va putea îndupleca să ne schimbăm ținuta, nici chiar prietenii noștri și nici aceia pe cari îi respectăm și cinștim astăzi, dacă ei nu înțeleg să respecte buna credință a noastră și bunele intențiuni de cari suntem animați. Supărările lor ne lasă reci, a.

Un nou cotidian în Arad

La 1. Noembrie a apărut în orașul nostru un nou ziar „Sentinela“. Apariția acestui nou cotidian românesc nu poate decât să ne umple inima de bucurie, cu atât mai mult cu cât direcțiunea politică — ziarul se anunță independent — o are cunoscutul publicist d. C. Savu, director fiind d. Gh. Crisan, fiu al județului nostru.

Dacă aparatia pe orizonturile jurnalistice românești a Sentinei ne bucură, nu tot aceleași sentimente ne copriind gândindu-ne la faptul că energiile culturale românești să fărâmițeze și se consumă, de și pentru același ideal, răsfirate, când unite într'un singur mănunchi ar putea atinge idealul cu un ceas mai de vreme.

Ziarele românești apar și dispar în acest oraș, cu un trecut cultural atât

de strălucit, nu din vina acelor care le scriu, ci mai degrabă din vina celor care s'au deprins să nu le sprijinească.

Confrății cari au făcut să vadă lumina tiparului „Sentinela“, sprijineau până eri, cu condula lor, ziarul „Voința Poporului“. Nu știm ce anume fapte i-a determinat să o părăsească pe aceasta pentru a scoate „Sentinela“, dar ne îngrijorează ziua de mâine când, tare ni e teamă, nu o vom avea pe nic una.

Noi salutăm din tot sufletul pe noul confrate și îi dorim zile îndelungate. O singură dorință avem: să fi fost gândurile noastre, de mai sus, pripite și să fim odată nevoiți să ne căim.

Citiți și răspândiți
„Românul“

NOTE...

Teatrul: factor de românizare.

După 10 ani de stăpânire românească titlul pare absurd. Nu e așa. Forțez chestiunea și afirm că la noi în Ardeal sunt și azi familii de intelectuali români cari vorbesc ungurește și frecventează cu mai mult interes spectacolele teatrului maghiar. Prima e urmarea directă a celei de a doua, sau invers căci tot acolo ese.

Aceasta din două motive:

- 1) Puterea obicinuiței, și
- 2) Lipsa teatrului românesc.

Puterea obicinuiței nu vreau să o discut și analizez, de teamă să nu mă ducă spre cine știe ce taine intime și scabroase — după noua știință a sufletului „inventate“ de profesorul Freud!..

Discut însă lipsa teatrului românesc.

Am auzit multe dorinți pentru înființarea unui teatru românesc aci în Arad, sau în felul teatrului de vest. Nu fac istorie de dorinți și manifestații în acest sens. Amintesc numai cazul cunoscutului și mult discutatului „Teatru de vest“. Nu-i discut calitatea. Însă anul trecut după ce a luat ființă, toată lumea s'a desinteresat de el. Nu i s'a dat nici un sprijin, nici moral nici material. Calomni și vorbe rele, câte vrei.

Ei bine faptul, de a dori realizarea unui lucru, iar odată acest lucru realizat, să-l hulești, să-l clevești, să-i faci acușării, etc., constituie o lașitate. Căci știut este că nimănui nu e perfect. Dar poate că mă înșel. Ași dori aceasta cu atât mai mult că și pentru noi provincialii peste câteva zile — la 9 Noembrie — se deschide stagiunea cu drama istorică „Aripi Frânte“, urmându-i apoi comedia „Anușa“, jucate de teatrul „Vestul Românesc“ din Oradea, apoi la 15 Noembrie „Mary Dugan e vinovată?“ de turneul „Teatrului Național“ din București, urmând apoi la 4 Noembrie „Topaze“ și Aventura lui Dorjen“ jucate de turneul teatrului „Regina Maria“ din București. Toate aceste sunt ocazii ca să-mi verific credința.

În cazul, că părerea mea rămâne în picioare, soluția nu poate fi de altă natură decât „voinească“: români trebuie duși cu forța la teatru ca să învețe românește!..

s. mic.

Adunare liberală.

Vineri 8 Nov. va avea loc în Arad o adunare a partidului liberal din jud. Arad. Sunt anunțate marcante personalități ale acestui partid. Vineri se vor putea vedea conducătorii partidului care a dus țara aproape de sapa de lemn și se vor putea vedea românii din jud. Arad, cari încă nu și-au cercetat conștiința și susțin încă dezastruoasa politică a liberalilor.

Bancnote false de 1000 lei

Intr'una din zilele trecute s'a descoperit la sucursala Băncii Naționale din Arad, două bancnote de 1000 lei falsificate, care se găseau într'un pachet venit de la firma Fabian & Co, din oraș. Se crede că falsificarea s'ar fi făcut chiar aci în Arad. Cazul a fost deferit poliției pentru cercetarea și urmărirea contrăfăcătorilor.

Conferință.

În ziua de 27 Octombrie, în comuna Cetatea, a conferențiat dl. primpretor Dr. Pop Simion în fața unui mare număr de țărani — fruntași ai comunei — și a dl. I. Groșoreanu senator, P. Popoviciu notar, V. Avram, T. Cherecheanu inv. dir, S. Buda subnotar, etc.

Datorită expunerii pe'nțeleșul tuturor a subiectului binedesvoltat, conferențiarul a reușit să impună auditorilor a deosebită atenție.

Incepând de la Traian și atingând în trecut evenimentele mai însemnate din istoria Românilor, încheie cu ridicarea Principatelor la rangul de Regat sub Domnitorul Carol I. De aici apoi părăsește partea istorică și punând în evidență starea economică și financiară a diferiților ani, îndeamnă poporul spre muncă cinstită și totodată promițând un viitor strălucit, încearcă a-l împăca cu situația grea în care se află țara în ultimul timp.

Describe mizeria postbelică și o arată a fi cauza ascunsă a tuturor greutăților și zice că guvernul — ori din ce oameni ar fi compus — în ceace-l privește, nu poate și nu ar fi putut face mai mult decât cel actual, din cauza motivelor înșirate mai sus.

Că a fost această conferință binevenită, au dovedit o deseale strigăte de „trăiască“ adresate conferențiarului, care de altfel se bucură de o mare popularitate printre țărani noștri.

Teatrale.

Teatrul „Vestul Rmănesc“ din Oradea, va reprezenta Sâmbătă în 9 Noembrie, în sala Teatrului Orășănesc „Aripi frânte“ dramă istorică în 4 acte de A. de Herz. Reprezentației îi premerge un „Prolog“ de George A. Petre. Aceiași trupă va reprezenta Duminică în 10 Noemb. comedia „Anuța“ de Lucrezia Petrescu.

La 15 Noembrie se va juca, în teatrul orășănesc, după cum am anunțat, piesa americană în 3 acte „MARY DUGAN ESTE VINOVAȚĂ?“, în rolul principal Dna Agepsina Macry-Eftimiu.

27 Noembrie: „TOPAZE“, comedia în 4 acte. Rolul principal susținute de dl. V. Maximilian.

No. 589/1929

De la primăria comunei Luntreni

Publicațiune

Se aduce la cunoștință, că în ziua de 15 Noembrie 1929 la orele 15 se va ține licitație publică în localul primăriei Luntreni, pentru refacerea și traducerea cadastrului comunei Luntreni în număr de 250.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu art. 72-83 din legea contabilității publice.

În cazul că licitația va rămâne fără rezultat, lucrările se vor da prin buna învoială.

Luntreni la 1 Noembrie 1929

Primăria:

Regatul României.

Prefectura județului Arad.

Serviciul financiar și economic.

No. 21690/1929.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică, că în ziua de 25 Noembrie 1929 orele 10 a. m. se va ține în sala mică de ședința dela Prefectura județului Arad, licitațiune publicată cu oferte închise în conformitate cu art. 72 și următorii din legea contabilității publice pentru procurarea unui dulap de fer. necesar biroului mobilisării jud. pentru păstrarea lucrărilor.

Caietul de sarcini se poate vedea în biroul Serviciului Financiar și Economic în zilele oficiale între orele 12 13, din zi.

Amatorii vor depune deodată cu înaintarea ofertei și o garanță de 10% din suma oferită.

Arad Oct. 29. 1929

Prefect: Șeful serviciului:
Indescifrabile Indescifrabile

Nr. G, 2896/1929.

Publicațiune de vânzare.

Un locomobil de treerat No. 3319 de opți cai pentru una batoză de treerat No. 3956 prețuite în sumă de Lei 40.000.— coprinse în favorul lui Veres Ladislau pentru suma de Lei 2500 baza capital intercese de 10% dela 26 Ianuarie 1929 precum și speșele stabilită până în prezent se vor vinde la licitație publică în comuna Buteni No. 306 la domiciliului debitorului în ziua de 9 Noembrie anul 1929 ora 4 p. m. conform act. din legei LX-ului 107 și 108 din anul 1881 al legei execuționale.

Această licitație se va ține și în fața vorului lui Miclea Ioan din Buteni.

Buteni la 14 Octombrie 1929.

Portărel,
Indescifrabil.

Nr. 16/1929

Publicațiune.

Să publică că asociațiunea de pășune din Socodor vinde la licitație publică în ziua de 30 Nov. 1929 oarele 11 doi armăsari selecționați — dar apți încă de prăsilă în altă comună —.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu art. 72-82 din L. C. P.

Intrucât aceasta licitațiune nu va avea rezultat se va ține o a doua licitație în ziua de 16 Dec. 1929 oarele 11.

Socodor, la 25 Octombrie 1929

Prezidiul.

No. 1388/1929

De la Primăria comunei Vânători.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 15 Noembrie 1929 la orele 10 a. m. se va ține licitație publică pentru darea în lucrare respective pentru refacerea și traducerea cadastrului comunei Vânători, în număr de 800. Licitatiunea va avea loc în localul primăriei Vânători.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu art. 72-83 din legea contabilității publice.

În cazul că licitația ar rămâne fără rezultat lucrările se vor da prin bună învoială.

Vânători la 1 Noembrie 1929.

Primăria:

Camera de Comerț și de Industrie din Arad aduce la cunoștință celor interesați, că potrivit hotărârii Ministerului căilor ferate cehoslovace, pentru vitele ce se importă din alte țări, transporturile nu sunt admise decât în baza permiselor de import, eliberate de Ministerul Comerțului cehoslovac.

Exportatorii de vite sunt avizați de a și procura la timp aceste permise pentru să nu fie expuși a li se refuza primirea transportului de vite la stațiunile de frontieră.

Direcțiunea Intrepozitelor li bere ale orașului Viena (Lagerhaeuser der Stadt Wien) ne-a trimis noul tarif al acestei instituțiuni, pe care Camera de Comerț și de Industrie din Arad îl ține la dispoziția celor interesați.

Dr. Ioan Săbău

Specialist în boli și operațiuni de nas, gât și urechi, fost asistent la clinică, consultă în Bulevardul Carol 32, dela 10 11^{1/2} și 3 5.

Cel mai frumos vopsește și curăță firma **Hoszpodar**, atelier aranjat cu mașini cu putere motorică, A R A D, strada Stroescu No. 13. —:

Reorganizarea bursei de mărfuri din Arad.

În conformitate cu dispozițiunile noulor legi a bursei, actualele burse urmează să se transforme în Asociații de Burse până la data de 13 Noembrie a. c. Ministerul Industriei și Comerțului prin adresă recentă, urgitează instituirea Asociațiunii. Conform Legii constituirii Asociațiunii se face prin îngrijirea Camerei de Comerț și de Industrie. Acei, cari doresc să fie membri ai Bursei, vor cere în scris primirea lor, asupra cererilor urmând să decide o comisiune specială. În baza cererilor se convoacă apoi adunarea generală pe constituire a Asociațiunii, după care noi membri nu se primesc decât cu aprobarea adunării generală. Camera prin o circulară a invitat întreprinderile comerciale și industriale din circumscripția ei, să-și înainteze fără întârziere cererile lor de primire în rândul membrilor și invită și pe aceștia ca firmele comerciale și industriale înregistrate, precum și agricultorii, cari conform legii pot fi membri ai Bursei să prezinte grabnic aceste cereri. Având în vedere, că este vorba de a se restitui Camerelor Arbitrale de pe lângă Burse sfera veche de activitate, și considerând, că Camera Arbitrală poate funcționa numai după Bursa a luat ființa, este de prevăzut, că majoritatea firmelor mai însemnate din Arad, vor cere înscrierea lor în rândul membrilor Bursei.

Roata volnicilor va fi centrul de forță al națiunii! Toți tinerii cinstiți să se grăbească a se înscrie!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dau lecții de limba italiană Profesor A se adresa la administrația ziarului

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Redactor responsabil: I ARDELEAN

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

— Lăptăria agricultorilor din Arad, str. Andrei Mureșianu No. 7—9, telefon No 459, oferă Onor. public consumator laptele pasteurizat și cel nesmântănit cum și delicioasele derivate preparate de experți în uzinele lăptăriei Direcțiunea

Citiți și răspândiți Românul

Doamnelor! Corsete pentru pânțec și săni, șireturi de gumă, corsete pt. pânțec **IRMA PILCZ**, diformate, peptare în mare asortiment și cu prețuri ieftine se pot căpăta la Arad Str. Eminescu 14. — Voiajori nu am

CINEMA CENTRAL

Strada Rusu-Sirlanu

Duminică 10 Noemv. a. c.

L U L U

După romanul Frank Wedekind

In rolul principal: Fritz Kartner, Franz Lederer și Louise Brooks

Inceputul reprezentațiilor orele 5, 7, 9 p. m.

Cinema ELIT

din pădurița orașului

Duminică 10 Noemv. a. c.

Madona pustului

In rolul principal: Irene Rick

Inceputul reprezentațiilor orele 5, 7, 9 p. m.